

Murska Straža

Uredništvo in upravnstvo v Gornji Radgoni,
Spodnji Griz št. 9, pritličje. — Telef. št. 7.

Plača in toži se v Gornji Radgoni.

Izhaja vsak četrtek zjutraj.

Neodvisno glasilo
obmejnih Slovencev

Naročnina znaša za celo leto 42 Din, za pol leta 21 Din, za četrt leta 11 Din, mesečno 5 Din. Inserati po dogovoru, sicer pa: mali oglasi do 20 besed 8 Din, za vsako nadaljnjo besedo 50 p več; vračuni se tudi predpisani davek.

19. šte.

Gornja Radgona, dne 9. maja 1924.

VI. leto.

Našim somišljenikom v Sloveniji!

Na binkoštni pondeljek, dne 9. junija letos, se bo vršila konferenca zaupnikov

slovenskih republikancev. Na konferenco bodo imeli pristop le zastopniki krajevnih organizacij slovenskih republikancev, zaupniki in pa člani „Združenja slovenskih avtonomistov“. Somišljenike vsepovsod v Sloveniji prosimo, da pospešijo delo za krajevno organizacijo. Ker se bo vršila konferenca na podlagi § 2 shodnega prava, bodo udeleženci dobili pravočasno posebna vabila, na katerih bo označen kraj, čas in prostor konference ter njen dnevni red. Kdor se namerava konference udeležiti, naj to javi pisмено ali ustmeno upravi „Avtonomista“ (Ljubljana, Breg št. 12/11), da se mu bo moglo pravočasno poslati vabilo in da ne bo pozneje pritožb.

„ZDRUŽENJE SLOVENSkih AVTONOMISTOV“ V LJUBLJANI.

Razjarjeni Izrael.

„Mi vstajemo in vas je strah!“ (Aškerc.)

Naš pravični, mirotvorni pokret je raztogotil naše politične moraliste v taki meri, da bi človek mislil, da je naša komaj klijoča in razvijajoča se politična organizacija postala ustrahujoč tabor. Naša ideja prodira, ker je zdrava v svojem jedru, ker ni fraza, ampak blagovest boljše bodočnosti močne in silne jugoslovanske federativne republike in njenih narodov. Razsodni politiki to dejstvo tudi priznavajo in vidijo na svoje oči, kako silno se razliva naša misel kakor povodenj širom cele Jugoslavije. In pred to povodnijo medlijo plešasti politični starci, medlijo aferaši in korupcionisti, vojni dobičkarji in vsi podobni elementi. Da, strah je huda stvar! Glas ljudstva je glas božji!

Zadnjič se je „Slovenski Narod“ zaletel v nas in dobil primeren odgovor. Nanj ni reagiral. Qui tacet, consentire videtur! (Kdor molči, pritrjuje!) — Ni skoro številke, v kateri se ne bi dotaknil nasega gibanja z ogabnim podtikanjem protidržavnosti in sličnih fraz. — Sedaj ima v delu g. Albina Prepeluha, dušev-

nega vodjo našega pokreta in mu očita obisk pri g. Radiću na Dunaju. Kako smešno in otročje! Sedaj bo treba nam vsem, ki hočemo na Dunaj, po „visum“ v uredništva centralističnih lakaj-patrijotov.

„Tabor“, naš dobri prijatelj iz Grajske kleti je napisal „Val demagogije“. Ker sam uganja demagogijo (čitajte „Malo politično šolo“, kjer je ta beseda razložena!) jo podtika drugim pod vtisom pravila „Wie der Schelm selbst ist, so denkt er vom Anderem!“ Duhoviti politik pravi, da si je „Prepeluh že prej ustanovil podružnico ob severni meji.“ S tem misli naš list, ki pa se ni nikdar nobeni osebi ponujal, tudi Radiću ne, pač pa je prevzel idejo, ki od nekdanj tli v srcih vseh zatiranih Hrvatov in Slovencev: Svobodni hočemo biti, na svoji zemlji svoji gospodarji. Svobodni v resnično demokratični republiki, kjer ustavna enakopravnost ne bo le topa fraza, ampak sveta resnica in realnost. Ali nima apostol človečanstva in miru na Balkanu Stjepan Radić iste pravice do kandidature v Sloveniji kakor kak Pašić, Pribičević ali Žerjav?! — V članku, kateremu bo g. Prepeluh dal primeren odgovor, veče farizejsko-zagrizeni pisar slediše otrobe:

„Kaj je v tem slučaju demagogija? Prikrivanje in zavijanje najenostavnejših političnih resnic in izrabljanje zmedenih ljudskih nazorov za politične cilje. Na pr. republika. Noben republikanec noče povedati ljudstvu, da bi v naših razmerah tekla kri in da bi namesto miru in sporazuma imeli državljansko vojno. Radić govori o pacifizmu, hkrati pa izziva krvave notranje boje. Prepeluh kupuje za republikansko akcijo ljudi, ki so še lani peli panegirike dinastiji in katerih osebno moralo je razjedla brezmejna častihlepnost. Tako „odrešujejo“ domovino, tako delajo za „narodov blagor“. In ta „narodov blagor“ so mandati, s katerimi bodo lahko izsilili v primeren trenutku to, zaradi česar se s tako vnešo podajajo v politični boj. Toda vse to očividno mora biti. Sreča je, da ima vse na svetu svoj konec in svoj obračun.“

Čitajte gospodje razboriti taboriti našo „Malo politično šolo“ in videli boste, zakaj smo republikanci! Mi razkrivamo krivico in korupcijo, zavijanje in prikrivanje resnice pa pustimo vam, ker ste v tem zrastle in boste tudi umrli po besedah pesnika: „Verdorben, gestorben!“ Republika ne bo zahtevala krvi, razun če bodo razni zajci, dezertjerji iz svoje rodne grude pod krinko

nacionalizma napadali mirne ljudi. Volitve bodo plebiscit ljudske volje in ne bodo izzvale državljanske vojne. Demagogija je, da plašite narod s krvjo. Mi oznanjamo mir in nočemo nobenih bojov. En milijon glasovnih kroglic bo povedalo jasno besedo; kajti z nami je vsak treznomislec Slovenec, Hrvat, Srb, Macedonec, Črnogorec, Dalmatinec in Bosanec! — Kolikor mi znamo, Prepeluh ničesar ne kupuje, ker nima denarja. Mu tudi ni treba deliti Judeževih grošev, ker ljudje, ki so z njim, so od nekdanj prepričani demokratični republikanci, ki jim je „salus patriae suprema lex“ (blaginja domovine najvišji zakon) in niso nikdar, najmanj pa lani „peli panegirike dinastiji“. Mi se ne klanjamo blesku kraljevih ornatov, ampak duhu velike svetoobjemajoče ideje: Svobodi. Če hoče človek govoriti, mora imeti za to mandat. Pa se še vi potegnite zanj in sicer „za narodov blagor“. Morda se najde kak zaslepljeni kalin, da vam nasede... Res, v očigled izrazov takega strahu in onemoglosti je res sreča, da „ima vse na svetu svoj konec in svoj obračun“ (Tabor št. 101, koncem članka), sreča za ves slovenski narod, da bo lažidemokracija slovenskih režimskih lakajev in trabantov doživela svoj konec in ob volitvah sprejela od ljudstva saldiran obračun.

Dalje piše „Tabor“, ta najpametnejši list na zemeljski obli o nas še to:

Iz fanatičnega klerikalca v zaritega Radićevca se je tekom kratkega leta dni razvil izdajatelj „Murske Straže“. Nas zadeva dalje ne bi brigala, če bi nas ljubi prijatelj v vsaki številki svojega bedastega lista ne izzival z „glasilom Grajske kleti“ in podobno, in če bi ne vedeli, da je njegovo sedajno delovanje samo izliv njegove maščevalnosti, ker so ga klerikalci vrgli iz posojilnice v Gornji Radgoni. Imamo tam priče na razpolago, napram katerim je dečko izjavljal, da bo klerikalcem podkuril. Zato se z možičkom in z njegovim „prepričanjem“ ne bomo prav nič bavili, ker je stvar nekoliko ogabna.

S temi pismarji se prerekati je toliko vredno, kakor vodo s sitom zajemati. „Mi vstajamo in vas je strah“, to je vse. Podkuril sem „klerikalcem“, pa tudi vam. Mene ni nikdo metal iz Posojilnice, zato se ne maščujem nad nikomur. Razlogov, ki so me napotili na sedanj cesto vam ne bom razlagal, ker vas nič ne brigajo in je vsa sprememba privatnega značaja. Moje „prepričanje“ pa je ostalo v bistvu nespremenjeno. Da, ogabno je vaše poseganje v privatno življenje še posebno, ko ste imeli priliko čitati, kako je bilo. Ko bi se jaz prelevil v demokrata vaše baže bi bil gotovo „narodni mučenik“ če ne kaj drugega. Saj se poznamo po knofih! R. B.

Naša ideja.

Za razumnika, ki čita vse časopise in misli s svojimi možgani, v srcu pa nosi pravo ljubezen do matere Slovenije bo zanimiv dušeslovni prispevek sledeče dejstvo:

Nekako 27. ali 28. pr. m. je urednik čital knjigo filozofa Imanuela Kanta „Zum ewigen Frieden“ (k večnemu miru) in potem napisal članek „Naš republikanski majnik“ z uvodnimi citati iz omenjene knjige.

Isti dan izišli „Slovenec“ je prinesel članek dr. J. Puntarja „Ob Kantovi 200 letnici“. Iz Ljubljane rabi časopis dva dni in je topot prišel v Gornjo Radgono nekako v času, ko je bil naš list že v stroju. Veselje, ki v pravem ljudsko mislečem srcu vstane, ko vidi, da spasonosna republikanska ideja zmagonosno prodira tudi med inteligenco je bilo v mojem srcu nepopisno, ko v petek (2. maja) čitam v predalih našega sobojevnika „Avtonomista“ obravnavamo isto snov. Dotična notica se glasi:

Zanimiva ugotovitev. Dne 22. aprila je nemški narod slavil 200 letnico rojstva enega svojih največjih mislecev Imanuela Kanta. Te obletnice se pa niso spominjali samo Nemci, ampak z njimi vred ves kulturni svet. Spominjali so se tega dne tudi Slovenci in v „Slovencu“ je dne 27. aprila izšel izpod peresa dr. Jožeta Puntarja članek pod naslovom „Ob Kantovi dvestoletnici“, kjer beremo med drugim: Kantov spis „Zum ewigen Frieden“ (k večnemu miru), ki je leta 1795. izšel tik pod vtisi silne francoske prekucije... je plod

Pravo
Schichtovo milo
z znamko „JELEN“

je že 60 let znano kot najboljšo in najizdatnejšo od vseh vrst pralnega mila.

Pravo samo z imenom „SCHICHT“ in znamko „JELEN“!

najresnejšega razmišljanja v novi družbi, ... da se pripravijo razmere, ki bi garantirale pogoje za „večni mir na svetu“. Ta spis stoji v moderni socialnopolitični kulturi kot svetilnik na gori ob razburkanem morju... Prav ta Kantov spis bi moral biti ravno nam Slovenem današnjih dni vodnik... Kdor pozna ta spis od blizu, ... se bo spomnil tudi na „mirotvorno republiko“, ki prizadeva politikom in državnikom Jugoslavije toliko nemirnih noči. Zakaj na prvem mestu med določili, ki naj dajo „večni mir“ v novi moderni državi, stoji v Kantovem spisu zahteva: „Ustava v vsaki državi bodi republikanska“. Republikanska ustava pa mu pomeni toliko kot konstitucionalna državna ureditev, ki ima ločeno zakonodajno oblast od izvršilne z glavnim pogojem, da naj v vsem in pred vsem odločuje le ljudstvo samo. Druga določitev pa se tiče razmerja držav med seboj in se glasi: „Mednarodno pravo naj bo zgrajeno na podlagi federacije svobodnih držav“. — Dr. Puntar nadaljuje: „Kdor hoče doumeti pomen našega domačega pacifizma (miroljubnosti, mirotvornosti), ... ta bo z zadovoljstvom spoznal, v čem tiči sila in moč... tega pomembnega, resnično jugoslovanskega gibanja. Spoznal pa bo tudi, zakaj so se že tako na globoko zajedle te ideje med ljudstvom ter zakaj bodo sčasoma gotovo dosegle to, kar je znamenje časa, odkar je Švica postala zvezna republika ali Združene države Severne Amerike velika gospodarska in politična enota. Federacija balkanskih držav ni utopija (sanje), je bližnja realnost (resnica)“. — Kantov spis „Zum ewigen Frieden“ bi toplo priporočali slovenski demokrati, „inteligenci“ — če si je ohranila še toliko razuma, da ga bo razumela.

Tako so ob stari knjigi misleca in filozofa, ki je bil rojen pred 200 leti — obravnavali globokost za nas važnih izrekov trije listi nedogovorjeni, krajevno daleč ločeni, kar jasno izpričuje, da naša ideja zmagonosno prodira in se ne boji pretenj in žičnih ovir, ki so spletena proti naši fronti iz zelo raznovrstne žice.

Mi gremo naprej, mi strelci!

Pred nami gre plamen skozi noč kot Bog pred Izraelci!

Naša inteligenca bo prav storila, da se osvobodi lakajsko poniževalnih predsodkov ter se poglubi v življensko resnost našega gibanja! R. B.

Dvigne se — sveta vojska.

Četudi nismo izključni abstinenti, vendar smo z ozirom na številne poboje, umore in pretepe, ki se vsak Gospodov dan ponavljajo in imajo svoj izvor v neizmernem uživanju alkohola prisiljeni, da objavimo sledeči poziv. Izobraževalna društva, storite svojo dolžnost v smislu tega članka!

Katoliški shod je slovesno proglasil, da je njegov glavni namen versko-nravní prerod naroda.

Zato je — najbolj po zaslugi sedanjega škofa dr. Srebrnič — ves slovenski narod slovesno pozval k treznosti. Pijančevanje in ž njo združeno surovost imenuje „največjo oviro verskemu življenju“, vzrok, da delo no verskem polju ne rodi zaželenega sadu. Brez temeljitega zboljšanja v tem oziru je pa tudi vsako socialno zboljšanje in resničen kulturni napredek nemogoče. Zato prosi in roti vse prizadete kroge, posebej še duhovščino, učitelstvo in županstva, vsa prosvetna društva, predvsem pa verske družbe, naj z največjo resnobo in vsemi silami delajo za treznost.

Ali naj te slovesno-resne besede impozantnega shoda brez vsakega sadu in sledu izdonijo v zrak? ... Ali so resolucije katoliškega shoda resno mišljene ali ne?

Če so — in seveda so — potem je jasno, da jih moramo začeti tudi resno izvrševati! In če mislimo kedaj, potem ni več časa odlašati.

Zato se odbor „Svete vojske“ obrača do vseh prizadetih katoliških krogov s prošnjo in pozivom: Pričnimo na vseh koncih z energičnim delom za streznjenje ljudstva.

Vsako delo, če hoče uspevati, mora biti organizirano. Ker pa imamo pri nas že toliko društev, da je težko vse dobro voditi, naj to delo prevzamejo predvsem že obstoječa društva in verske družbe, katerih glavni namen itak mora biti versko-nravní napredek ljudstva.

Vsako društvo in vsaka družba naj stvari treznostni odsek.

Tem odsekom se bodo dala za njih delovanja posebna pravila in navodila.

Ker pa za treznost lahko delajo tudi sicer neorganizirani ljudje in ker mora biti to delo v eni župniji kolikor moči enotno, zato naj se vsi trezniki končno združijo v „Družbi treznosti“, ki v mnogih župnijah že obstoji, le poživiti in voditi jo je treba. Odbori vseh odsekov naj tvorijo skupen odbor „Družbe treznosti“.

Napačno razumel.

Sodnik: „Obsojeni ste, kakor ste ravno čuli na štiri leta ječe. Imate k tej obsodbi kaj pristaviti?“

Obtoženec: O hvala, štiri leta je ravno dovolj!“

Sodnik in priča.

Sodnik: „Čujte priča, vi ste videli, kako je obtoženi pretepal svojo ženo?“

Priča: „Da!“

Sodnik: „Ali se spominjate, kdaj se je prepil pričel?“

Priča: „To lahko natančno povem: dne 13. novembra preteklega leta.“

Sodnik: „Kako vam je to tako natančno znano?“

Priča: „Hm, dogodilo se je baš na dan njihove poroke.“

Pri slikarju.

„Vi želite podobo za poročno darilo? Ta tukaj bi bila zelo primerna, Imenuje se „začetek viharja“.“

Učna ura.

Geolog: V skoro največ jezikih je zemlja ženskega spola.

Podjetna brata zdaj sta vrla veliko pralnico odprla, kjer noč in dan perice zale so z milom „ZLATOROG“ tu prale.

Pazite pri nakupu, da se Vam izroči pristo „Zlatorog“ milo!

(Nadaljevanje sledi.)

Vse te lokalne treznostne organizacije pa naj bodo združene v „Sveti vojski“ v Ljubljani, odkoder se bo vodila skupna akcija.

Prosimo, da bi z akcijo pričeli kmalu. Sedanji čas je za to prav primeren. Vsaj pa do kresa, ko bo praznik in proslava treznosti.

Kakor hitro se bo pri Vas organizacija oživila, prosimo, da to sporočite „Sveti vojski“, da se Vam dopoljšjejo pravila. Voditi hočemo natančno statistiko naše organizacije in jo objavljati.

Po vsej Sloveniji naj se dvigne sveta vojska proti pijančevanju!

Ne odnehamo prej, dokler ne pomorein sovraga nazaj!

RAZNE VESTI

DOMA IN PO SVETU

Toča je zadnje dni napravila po Prekmurju in v Slovenskih goricah obilo škode. — **Proglas St. Radiča** je polic. oblast države, kjer vlada baje svoboda in enakopravnost zaplenila. Mi bomo besedilo kljub temu obelodanili. — **Arhivi razpuščenega „Kulturbunda“** so izginili. Vrši se preiskava. — **Nemškonacionalna društva** v Sloveniji bodo razpuščena. — **Italija**, katere glavarju Mussoliniju pošiljata Ninčič in Pašić pozdrave, Italije, katere žurnalstom podeljuje naš kralj red sv. Save je proglasila bojko našim primorskim pristaniškim delavcem. — **Vlado** bo najbrž zopet Pašić sestavil. Morda zadnjikrat v svojem življenju, ker njegov vpliv in sijaj po volitvah ugasne. — **Dvajsetletnica smrti Dvoraka**, enega prvih

čeških skladateljev poleg Smetane je bila 1. t. m. — **Legar** razsaja v velikem obsegu v Budimpešti. — **Petrograjski delavci** so izumili celo vrsto novih strojev. — **V Nemčiji** so imeli 5. t. m. volitve. Nemškonacionalni kandidati so pridobili, socialni demokrati izgubili. Natančen rezultat še ni znan. — **Na Francoskem** bodo imeli nove volitve. — **Pri nas** tudi. — **Orjuna** preti z nasiljem ob volitvah. Kaj poreče oblast? — **Pašić** je imel v Bjelini (Bosna) govor, v katerem je žalil kralja. On namreč ni protidržaven element. — **V Linzu** so posvetili veliko katedralo. Slovesnost je bila sijajna. — **V Kubi** je izbruhnil upor. — **V Nemčiji** je bilo 3500 kandidatov, izvoljenih pa je 474. — Nastopilo je 75 strank. — **V Franciji** je postavljenih 428 kandidatnih list z 2748 kandidati. Veliko je poklicanih, malo izvoljenih. — **Orjuna** deli „odlikovanja“ ... Od smešnosti do neumnosti ni daleč. — **Proti tihotapcem** je izšel nov zakon, po katerem se ena tretjina ugrabljenega blaga da državi, ena tretjina osebi, ki zasači tihotapca in ena tretjina fondu za pobijanje tihotapstva. — **Proslava 1. maja** se je povsod izvršila mirno. — **„Doli z dinastijo!“** te besede je napisal „Slovenski.Narod“ (101. šte.) v notici glede nekega shoda. Notica končuje z istimi besedami. — **Politični pregled** danes iz tehničnih ozirov odpade.

ZANIMIVOSTI

Vinska kriza. „Jug. Lloyd“ opisuje težak položaj vinogradnikov in navaja, da mora dati vinogradnik za 1 kg kruha 2 l vina, za 1 kg mesa 7 l vina, za 1 kg ribe 4 l vina, za

Zabavnik.

Uporabljiva ženska.

Mati čita svoji hčerki iz zgodb Sv. pisma o propadu Sodome in Gomore: ... in Lotova žena, ki se je med begom obrnila, je bila spremenjena v solnat steber.

Pepca, ki je verno poslušala mater, pomisli nekoliko in nato pristavi:

„No torej, so jo vendar lahko še imeli za vporabo!“

O jej!

A: „Čuješ, jo že imam, kako vzdržati 30 dni brez hrane?“

B: „Tako, kako pa?“

A: „Ponoči jem!“

Sumljivo.

Pisatelj, ki je jedel zajčevo pečenko: „Slišite gospod plačilni, zajec vendar nima — psedvdvonima?“

V zakonu.

On: Reda ti ne poznaš. Naše stanovanje sliči pravcati pustinja!

Ona: „In ti si kamela v njej!“

V nedeljo, dne 18. maja gre staro in mlado na VELIKO

Začetek ob 3. uri.

JAVNO TOMBOLO

Med odmori svira polnoštevila Malonedeljska godba na pihala (18 mož).

k Mali Nedelji. Glavni dobinki: štirjak vina, klafter drv, sukno za obleko in še 400 drugih dobikov. Kupujte karte za tombolo po 4 Din pri društveniku in v trgov. v predprodaji

1 kg testenin 3 l vina, za 1 kg kave 16 l vina in za 1 kg sladkorja 7 l vina. Za šestčlansko družino je treba za mesečno izkupilo najmanj 10 hl vina.

Zastrupljeni samostan. V misi-jonskem samostanu sv. Gabriea na progi južne železnice blizu Enzersdorfa je v noči od nedelje na ponedeljek obolelo do sto redovnikov na zastrupljenju. Dva sta umrla, a deset se jih bori s smrtjo. Domneva se, da je zastrupljenje nastopilo vsled po-kvarjenih domačih klobas.

Na smrt obsojeni profesorji. Kakor javljajo iz Moskve, je kljub Macdonaldovi intervenciji sovjetsko sodišče od obtoženih profesorjev in književnikov radi veleizdaje širi ob-sodilo na smrt, ostale pa na deset let ječe.

Bolečine? V obrazu? V udih? Puskusite pravi Fellerjev Elzafluid! Vi se bodele čudili! Dobrodejen pri drg-nenju celega telesa in kot kosmetikum za kožo, zobe in negovanje ust! Veliko močnejši in boljši kakor francosko žganje ter čez 25 let priljubljen! S pakovanjem in poštino 3 dvojnat ali 1 specijalna steklenica 24 Din; 36 dvojnati ali 12 specijalnih steklenic 214 Din s 10% doplatka pošlje: lekarnar EVGEN V. FELLER, STU-BICA DONJA, Elzatr št. 326, Hrvatsko.

DOPISI

....

Gornja Radgona. (Krajevna kro-nika.) Prememba posesti. Znano gostilno g. M. Zangl je kupil g. Martin Ritonja, mesar in trgovec z živino. — Plot na Zg. grisu je ponekod v tako slabem stanju, da se čudimo občinski upravi, da ni pozvala dotičnih posest-nikov, da se primerno popravi. Če se podere, bodo številni pijanci padali v neprijetno globočino. — Občinske volitve so predmet živahnih raz-govorov. Ni vse eno, kdo pride v občinski zastop, zato bo v interesu dobre komunalne politike, da bodo stranke pri izbiri 34 mož (17 + 17) zelo previdne in oprezne. Ako ni mogočna skupna sporazumna lista domačinov, je bolje, da se stranke skavsajo med seboj, kar ne traja dolgo, saj je bilo dosedaj kljub pi-sani družbi precej soglasno delovanje. Republikanska stranka še nima to-zadevnega sklepa, ali eno je gotovo, da se obč. volitev na ta ali oni način udeleži. — „Mala polit. šola“ je do malo izvodov pošla. Pripravlja se prekmurski in nemški prevod. — „Sina opice“ od radikalskobe-dastega Narodnega dnevnika je pre-bivalstvo odstranilo iz oglasnih tabel. — Gasilno društvo Orehovci se tem potom iskreno zahvaljuje gornjeradg. Posojilnici za velikodušno denarno podporo 100 Din. — Po-družnica Jugoslovanske Ma-tice v Gornji Lendavi priredi dne 9. maja 1924 (petek) v Posojilnici

GUMIJEVE PETE IN GUMIJEVE PODPLATE

nosijo deca in odrasli, ker so isti trajni, poceni in ugodni za nošenje

v Gornji Radgoni 3 dejansko Funtekovo dramo Tekma. Cene sedežem I. vrste 10 Din, II. vrste 8 Din, III. vrste 5 Din. Stojišče 3 Din. Ker so dohodki namenjeni za nabavo ljudske knjižice v Gornji Lendavi se preplačila hval-ležno sprejemajo.

Očeslavci. (Zahvala.) Hranilnica in Posojilnica v Gornji Radgoni in Radencih sta darovali, prva 200 Din in druga 100 Din podpore Prosto-voljnemu gasilnemu društvu Očeslavci —Ivanjci—Ivanjševci za katero društvo izreka iskreno zahvalo.

Kaj hočemo? (Dopis iz krogov inteligence.) Mi hočemo, da se mi Korutani (Slovenci), Hrvati, Srbi in Bolgari v družbi ostalih historičnih narodov kakor Angležev, Francozov, Lahov, Nemcev, Rusov, Poljakov, Čehov itd. reprezentujemo pod svojim skupnim historičnim etničnim imenom „Slovenci“ kot historični, že skoro 14 stoletij pod tem imenom historiji znani narod Slovenov, s čimer bo obnovljena nacionalna kontinuiteta. 2. Mi hočemo, da se vsi južni Slovljani brez izjeme narodno in državno ujedine na historičnem narodnem ozemlju, razprostirajočem se od virov Mure, Drave in Soče do Jadranskega, Egejskega in Črnega morja, pod neu-tralnim historičnim, še zdaj med ljud-stvom živečim narodnim in državnim imenom „Slovenci“, s čimer bo ob-novljena država Slovska. 3. Mi ho-čemo, da se obnovljena država Slovska na tak način uredi, da pridejo k veljavi historične individualitete ka-kor Krutanska, Hrvatska, Srbska, Bolgarska, Bosanska in Prilepska, s čimer bo zajamčen nemoten razvoj in napredek celokupnega ujedinjenega naroda Slovenov. — Dr. H. (Ker se ti nazori popolnoma in bistveno strin-jajo z našim pokretom, objavljam ta izvirni dopis iz inozemstva zato, da treznomisleča slovska javnost uvidi, kako silen odmev je napravilo naše gibanje v krogih od predsodkov ne-zastrupljene inteligence. Op. uredn.)

Orožništvo. (Dopis iz ljudstva.) Sistem isti kot v nekdanji Avstriji. Samo osebe in razmere druge. Nekdaj smo imeli v Sloveniji orožniške po-staje, — danes stanice. Nekdaj or. stražmojstre, oddelne in deželne po-veljnike, — danes stanične, četne in brigadne komandire. — Nekdaj so oddelni in deželni poveljniki bili Nemci ter slovskega jezika sploh ne-zmožni. Danes so ti navedeni ko-mandirji Srbi, ter slovskega jezika sploh nezmožni. Orožniške častnike Slovence izrivajo ter nadomestujejo s Srbi kot se je to zgodilo nekemu slov. majorju, ter delajo enako kot nekdanji Nemci s Slovenci. Slovskega jezika nezmožni Nemci so pisali po-stajne pregledne zapisnike v nemščini a vsaj v latinici, — danes pišejo Srbi te zapisnike v srbskem jeziku in v cirilici. Imamo državo Srba, Hrvata in Slovenac! V tej edinstveni državi so vsa tri plemena enakopravna po Vidovdanski ustavi. Torej imajo Srbi isto pravico, da ostanejo Srbi, ter isto Hrvati in Slovenci, da ostanejo to kar so S. in H. Orožništvo pa je zelo važna panoga državne uprave. Slovenci plačujemo v tej državi ogromne davke, še celo večje kot so nam predpisani. Pravic pa nimamo nobenih, kakor so slov. častniki v očeh Srbov nezmožni voditi agende or. nadz. in vežbane službe, ravno tako bodo sčasoma naši slov. fantje tako lepo po časi eden za drugim iz or. službe odpušteni in to vse iz razlogov enakopravnosti in bratstva. Zanimivo bi bilo še zvedeti na kako stališče se stavijo Srbi, ko tam služ-bujoči slov. častniki pišejo or. stanične pregledne zapisnike v slovsčini in latinici z ozirom na razlaganje enako-pravnosti srbskih četnih komandirov pri nas v Sloveniji!

Slatina Radenci. Naš republi-kanski pokret nikakor ni pogodu zna-

menitemu komisarju Pavlici iz Tišine. Ta interesanten gospod, sam ne ve, kaj se tako interesira za „Mursko Stražo“, da vsakokrat vso prečita in cenzurira. „Od smešnosti do neum-nosti je samo en korak“ pravi pri-slovica, ki se vedno uresničuje. Za cenzuro je merodajna cenzurna oblast in tudi ministerstva dobe po en izvod. Ako si misli ta človek zaslužiti kak orden, naj se potruži zanj s svojo „ekonomijo“, o kateri bomo ob priliki malo več spregovorili in obvestili merodajno ministerstvo o vsem s kon-kretnimi podatki in ne s podlo de-nunciacijo. G. Pavlica, cenzurno oblast ima g. okrajni glavar, ki je zelo takten, pravičen in vesten dr-žavni funkcionar, Vas pa nič ne briga ker ne poznate cenzurnih predpisov. Vi ste vajeni biča, zato se bojite is-tinske svobode. Naš boj je klic po pravici in poštenju proti krivici, na-silju in korupciji. Kot ekonom po-znate tisto štirinogato žival, ki je čisto nesrečna, ako se ne valja po gnoj-šnici. Mi pa hočemo iz gnojnice bel-grajske korupcije ven in živeti na svoji zemlji vsaj ljudem primerno.

Križevci. (Strašen zločin.) V oči od preteklega petka na soboto (od tretjega na četrtega maja) je bil pri g. dr. I. Lebar-ju, zdravniku v Križev-cih uslužben Mihael Kardinar zavrato umorjen. Napadalec, Janči Horvath, rodом iz Prekmurja je bil istotako uslužben pri g. zdravniku ter je spe-čega Mihaela Kardinar napadel od 1—2 ure ponoči. Najprej ga je udaril s krampom po glavi, potem pa je začel žrtev obdelavati z nožem ter mu zadal 51 ranj, od teh 34 težkih, globokih do 6 cm ter 17 lažjih. Tudi trebušna mrena je bila razparana. Po tem groznem zločinu si je napa-dalec zarezal vrat, a preslabo ter so ga isti dan še prepeljali v bolnico v Mursko Soboto. Kardinar je v tem razmesarjenem stanju še živel do okrog pol 8. ure zjutraj. Bil je pre-viden z sv. zakramenti ter bil pri po-polni zavesti do smrti. Po molitvah za umirajoče pa je lepo mirno in srečno zaspal v Gospodu. Rajni je bil dobrega in blagega srca, zvest katoličan, in poštenjak ter zanesljiv in dober delavec. Bil je pokopan ob veliki udeležbi ljudstva nedeljo, dne 4. t. m. Počivaj v miru!

Društvo za konjske dirke v Ljutomeru, ki obstoja že 49 let, priredi v nedeljo, dne 11. maja t. l. svojo vsakoletno spomladansko ka-sačko dirko združeno z dirke v galopu na dirkališču žrebarne Cven pri Lju-tomeru. — Glasom brzojavnega ob-vestila ne bo vozil posebni vlač, kakor se je prvotno nameravalo.

Narodna šola v Ljutomeru uprizori v nedeljo, dne 25. t. m. ob 3. uri popoldne eno najlepših mla-dinskih pravljicnih iger „V kraljestvu palčkov“ s petjem v 3 dej. Ker dobi telovadnica električno razsvetljavo bode učinek te bajne igre prav sijajen. Pridite v obilnem številu, da se pre-pričate o spretnosti mladih diletantov. Vloge so v najboljših rokah. Čisti dohodek pripade Podpornemu društvu. Uljudno vabi učiteljstvo.

Ljutomerske novice. Pred kratkim je zasulo pri kopanju zemlje za že-ležniški tir delavca Fr. Strmška iz Radomerščaka. Zemlja mu je zlomila oprsje, da je bil pri priči mrtev. Za pridnim in poštenim pokojnikom žalujejo štariši, žena in tovariši. Naj mu bo Bog milostljiv! — Pretečeno nedeljo se je vršil na Kamenščaku bostijalen uboj. Fantje so napadli 2 Rusa v noči, ko sta šla po cesti proti domu ter so nju zdregali tako, da je eden na mestu izdihnil, drugi pa se bori še s smrtjo. Ta grdi čin po-surovelosti pretresa nas vse. Sramota! Varujte se vendar alkohola!

Mala Nedelja. Tukajšnjo Narodno kulturno društvo priredi ob priliki prvega javnega nastopa malonedeljske

godbe, dne 18. maja ob 3. uri pop. v in pred društvenim domom pri Mali Nedelji ljudsko veselico združeno z veliko javno tombolo. Glavni dobitki so štirjak vina, klafter drv, sukno za obleko, sodček piva, plašči za kolesa, fini ženski čevlji in še okrog 400 večjih ali manjših dobitkov. Pripo-ročamo, da si karte za tombolo, ki se dobijo pri društvenikih in v trgovinah po 4 Din komad, vsak že v predprodaji preskrbi. Po tomboli prosta zabava s plesom, godbo itd. Prireditve se vrši ob vsakem vremenu. K obilni udeležbi vse vabi Odbor.

Svetovna tvrdka Georg Schicht d. d., znana veletovarna mila v Ustju ob Labi, je ena najstarejših in naj-večjih tovarn mila na evropski celinii. Kakor v vseh drugih nasledstvenih državah, ustanovila je ta tvrdka po preobratu tudi v Jugoslaviji in sicer v Osijeku, veliko tovarno za izdelo-vanje mila, sveč in raznih pralnih sredstev. Tukajšnja „Jugoslovanska d. d. Georg Schicht“, pri kateri je v odlični meri udeležen domači kapital, dogradila je veliko, najmoderneje urejeno tovarno in je v položaju, iz-delovati sedaj tudi v Jugoslaviji svoje, skozi desetletja kot najboljšo priznana pralno milo z znamko „Jelen“, v predvojni kakovosti. Oblika tega mila se sicer mnogostransko ponareja, v kakovosti pa pravega Schichtovega mila nihče ne doseže. Vsem gospo-dinjam se torej priporoča v njih lastnem interesu, da pri nakupu pral-nega mila pazijo vedno na ime „Schicht“ in na znamko „Jelen“, ter da zavrnejo vse druge izdelke, katere se jim nudi kot „Schichtovo“ milo, ki pa ne nosijo znake pravega Schichtovega mila. Opozorjamo na današnji oglas.

GOSPODARSTVO

....

Vinogradniki, pozor!

(Nadaljevanje)

Najstrožje zabraniti pa je umno-ževanje vina z dodatkom vode, sad-jevca ali sadnih sokov ter tvarin, ki so zabranjene tudi v drugih državah. Istotako se morajo zabraniti sredstva za konzerviranje ali poboljšanje vina, ki niso izrečno zgoraj navedena, ozir., ki so zabranjena v drugih državah.

Posebno se mora zaščititi vinovica, to je vinski destilat (konjak), na način, kakor v drugih naprednih vinarskih državah, tako da zamore pod tem imenom v trgovino samo originalni destilat vina.

Za domačo porabo se more manjšim vinogradnikom dovoliti napravljanje pikole (petijota) iz vinskih tropin.

Nadzor nad izvedbo vinskega za-kona se naj prepusti političnim oblastim in posebnim po oblastih za to določenim zavodom. Nadzor mora biti čim strožji in čim popolnejši. Nadzorovati so v glavnem praktična opravila v kletih.

III. Resolucija, glede pobijanja direktno rodečih vinskih trt.

Po referatu g. pot. učitelja Skun-driča iz Daruvara se ugotovi:

„Da se nahajajo v skoro vseh vinorodnih pokrajinah naše države velike površine zemlje, zasajene z manj vrednimi direktno rodečimi ame-rikanskimi trtami, ki se neprestano razširjajo, čeravno proti trtni uši niso odporne in zaradi tega kot podlege neporabne in čeravno njih vino vsled slabega okusa in duha ter zdravju škodljivih sestavin ni sposobno za vinsko trgovino. Navzlic vsemu temu se te trte od neukega ljudstva vedno več in več sade ter se s tem povzroča v narodnem gospodarstvu: a) obnova vinogradov na neodporni podlagi; b) pritisk na vinogradništvo, ki po praktičnih in znanstvenih izkustvih

HRANILNICA IN POSOJILNICA v RADENCIH

z. z. z. n. z.

obrestuje vloge po najvišji obrestni meri

daje raznovrstna posojila in izplačuje dvige brez odpovedi.

račun ček. urada št. 12.106.

OBRTNA BANKA, PODRUŽNICA V LJUTOMERU

..... Tel. Interurb. štev. 2 izvršuje vse bančne transakcije naikulantneje Rač. ček. št. 12.726

edino odgovarja zahtevam svetovne vinske trgovine; c) povečanje vinske krize z nagomiljenjem velikih in za trgovski promet nesposobnih vinskih zalog; d) kvarenje dobrega glasu vina iz domače trte; e) izguba tujih vinskih tržišč; f) nemožnost tekmovalnosti v vinski trgovini; g) vedno večje opuščanje obdelovanja zemljišč, kjer so propali stari vinogradi in kjer se z uspehom more gojiti samo vinska trta; h) prenos vinogradništva iz njegovih prirodnih položajev v plodovite ravnice; i) gomiljenje za trgovino nesposobnih vinskih proizvodov in j) nevarno širjenje alkoholizma.

To težko stanje našega vinogradništva znači torej propadanje narodnega blagostanja, zdravja in delavnih sil.

Zakon o obnavljanju in pospeševanju vinogradništva zabranjuje sicer sadenje direktno rodeče loze, a ta zabranitev se ne izvaja in se niti ne more uspešno izvesti, dokler se z zakonodajnimi in sistematičnimi ukrepi ne uredi vprašanje obstanka postojećih velikih površin te vrste vinske loze v naši državi.

Interesi narodnega blagostanja zahtevajo imperativno, da se pobija in onemogoči vsaka proizvodnja v državi, ki pri izgubi delavne sile in prirodne energije nima vrednosti v trgovini. Vsled tega pooblašča današnji občni zbor enoglasno upravni odbor Glavnega Saveza, da v svrhu rešitve tega vprašanja:

1. Zahteva od ministrstva poljoprivrede in vod izdatni in ceneni agrarni kredit za povzdigo cepljenih vinogradov; zlasti pa za kraje, kjer se nahaja veliko direktno rodeče loze, najstrožjo izvedbo zabranitve sajenja, reklame in prometa take loze; uvrstjenosti zaščitnih ukrepov proti špekulativni manipulaciji z vinom take loze v novi vinski zakon; pospeševanje produkcije cepljenih trt; provedbo statistike direktno rodečih nasadov; znanstveno analizo vina teh nasadov; donešenje prehodnih zakonskih in zaščitnih ukrepov proti tem že obstoječim nasadom; namestitve vinarskih strokovnih odborov za organizacijo literarnega delovanja in javne propagande proti tej trti v vseh pokrajinah, kjer se nahaja direktno rodeča trta.

SVARILO!

Brezvestni zavarovalni agentje razširjajo o zavarovalni družbi „Jugoslaviji“ govore, da je ta družba avstrijski zavod, od katerega zavarovanci v slučaju požara ne bodo prejeli nikakih odškodnin.

Te vesti so seveda od prvega do zadnjega izmišljene in neresnične. Brezvestneži se poslužujejo takih sredstev le, da bi domači, ugledni in najbolj razširjeni družbi „Jugoslaviji“ škodovali in sebi omogočili sklep zavarovalnih kupcij. Svarimo tem potom naše zavarovance pred takimi ljudmi, ter prosimo, da se nam vsak tak slučaj zlobnega podtikanja prijavi, da za moremo proti krivcem postopati kar najstrožje.

Splošna zavarovalna družba „Jugoslavija.“

UREDNIKOVA POŠTA

(Od zadnjic izostalo.)

Gornja Radgona. Preosebno in tudi ni več aktualno. Pogreto zelje, posebno če je stalo dalj časa na strani, ni več dobro. Sicer pa znajte, da se z dotičnim poznamo po „knoh“ — Kapela. Zadevo treba izročiti sodišču. Ko boste vložili tožbo, mi sporočite, imam obtožilni material. — Bučecovci. Pričakujem poročila. Morda pridem v nedeljo, ako ne bom drugod zadržan. Ali pa po navodilih napravite sami. — Satahovci. Prihod javim pravočasno. Skličejo naj se le vplivne osebnosti, pristaši naše ideje. — Ljutomer. Iz taktičnih razlogov je premirje. Ob danem momentu se bo iz nabranih oblakov vsula toča. — Maribor. Citajte današnji drugi članek! Hvala za opozorilo; na take stvari najbolj odgovori uredništvo samo. — Sv. Jurij. Me nič ne boli, ker imam trdo kožo. Trditve je precej značilna za osebo, ki jo je izrekla. Pa se je drugim tudi tako godilo, kakor cigari, ki dogori. Hvala za pazljivost; znamenje, da Vam je čast bližnjega še sveta, kar se o drugih „prijateljih“ ne more trditi. — A. K. — Praga. Hvala za sodelovanje in za vse prispevke, ki pridejo vsi na vrsto. Nekateri s komentarjem. Vaš „program“ je dober, v bistvu republikanski. Meni gre glavno za stvar, ne za formo. — Prestol je nam odprto vprašanje, salus patriae autem suprema lex! Prosim še kaj. Rodoljubne pozdrave od Mure! — Suha veja II. Ormož. Je bilo nemogoče. Pribavi vse potrebno. Dokaz resnice je dopusten. Več pismeno. Bog živi! — P. S. Očeslavci. Malenkostni prepri, če se stepejo ženske, to ne spada v list. Drugo pride. — Mala Nedelja. Kritika teh pretepov ima jasen namen, da iste omeji kar se da. Drugo je že v tekstu. — J. K. Murska Sobota. V kolikor poznamo g. Bratina, je zelo takten človek. Osebo sem ga samo videl. Njegova gospa pa ni Madžarka, ampak poštna Slovenka, ki je uredniku osebo znana iz slov. društvenega življenja v Mariboru. Članek je zelo zagrizeno stiliziran, brez objektivnega dokaza. V službi obrekovalcev pa „M. Straža“ noče biti. Kdor pa zasluži, tistemu pa gorje! — Ljutomer. Gospod gozdar ima bolniški dopust že dalj časa, torej ne more biti v uradu. Dopis je žaljiv. Pišite kaj drugega! — Raznim. Neobjavljeno in porablivo pride.

(Od danes.)

Kapela. Za danes premalo prostora. Pride prihodnjič. — Ljutomer. Isto. Drugo pa ni več aktualno. — Križevci. Že prejeli od drugod. — Neran, Ljubljana. Vpošljite cel rokopis! — Murska Sobota. Zelo žaljivo. — Tišina. Se bo podkurilo. Dotičnik ni popolnoma normalen. — Drugi. Potrpljenja prosim! Vse porabno pride. Rokopisi naj bodo do torka zvečer v uredništvu.

Lastnik, izdajatelj, glavni in odgovorni urednik: Roman Bendé, novinar. Tisk: Tiskarna Panonija v Gornji Radgoni

Naročajte Mursko Stražo

Do 20 besed
8 Din, vsaka
nadajalna be-
seda 50 para
več.

MALI OGLASI

Enostopna
Petitvsta
ali njen pro-
stor 1 Din
50 p.

En oral niive

v Noričkem vrhu je na prodaj. Proda Janez Kapun v Kobilščaku št. 22.

Dekle

15 let staro, zdravo in simpatično želi kot učenka vstopiti v trgovino z meš. blagom. Dopisi na M. Arnoš Cven.

Puchovo motorno kolo,

pojačano — 2HP se takoj proda. Cena primerna. Vprašati pri rečnem mojstru v Križevcih.

Proda se

v Gornji Radgoni št. 86 na glavni cesti dobrodoča gostilna z zraven stoječimi stalami za tuje-voznike kakor tudi za govejo živino in svinje štalce, vrta, ena njiva in gorice s hišo vse v dobrem stanu ter blizu 3 orale polne šume. Cena zmerna.

Za Kanado

Gozdni strokovni delavci, ki žele iti še letos v Kanado, naj se takoj obrnejo na naslov: J. Fonda, Zenun, Markovičeva ulica 2.

Mlin

za prodati, 2 para kamnov, 1 valjar, na dobri vodi s posestvom in stanovanjem. Vprašati pri lastniku Matija Koler v Črešnjevcih p. Gornja Radgona.

Releposesstvo

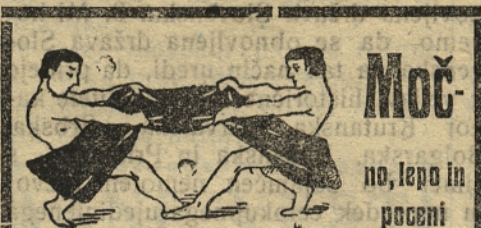
76 oralov pri Mariboru lepa poslopja v ravnini z 90 glav živine.

Posesstva

od 3 do 900 oralov tudi graščine z vodno močjo, žagami, mlini in industrijami.

Gostilne

pekarije, trgovine, stanovanjske hiše, vile, proda Zagorski, Maribor, Barvarska ulica 3.

Moč-
no, lepo in
poceni

SUKNO

In hamgarn, hlačvino, cefir tiskalno (druh) platno, volneno blago in vso manufakturno robo kupite edino v veletrgovini R. Stermechl, Celje. Kdor ne verjame, naj se sam prepriča. Zaloga velikanska. Trgovci engros cene. Cenik zastoji.

Stavbeno gradivo

cement, apno, strešno lepenco, tesan les za kompletna ostrejša, late in vsakovrstne deske kupite najceneje pri

Anton Jandl, Ljutomer stavbeno podjetje.

Naročajte „M. Stražo“

Orodje za čebelarstvo in ribarstvo ima vedno veliko zalogo trgovcev

**F. Frangesch, naslednik
Rupert Jeglitsch, Maribor.**

Umetno satovje in matične mreže se tudi dobijo.

Slovenska banka, podružnica Ljutomer

Delniška glavnica Din 7.500.000

:-:

Rezerve Din 1.500.000

Obreštuje vloge na knjižice in tekoči račun po najvišji obrestni meri. Izvršuje vse bančne posle naikulantneje.

Zdravilišče Slatina Radenci

Edino zdravilišče v SHS za srčne, ledvične in mehurne bolezni; naravne ogljenokisle, električne in parne kopeli, pitno zdravljenje z Radensko vodo. Elektroterapija in Roentgen. Izvrstni zdraviliški uspehi. **Električna razsvetljava in radiozabave.** Cepljenje (küfice) po znižani ceni. Vprašajte svojega zdravnika in zahtevajte prošpekte. Pred in po glavni seziji 40% popusta na sobe. — Sezona od 1. Junija do 15. septembra.